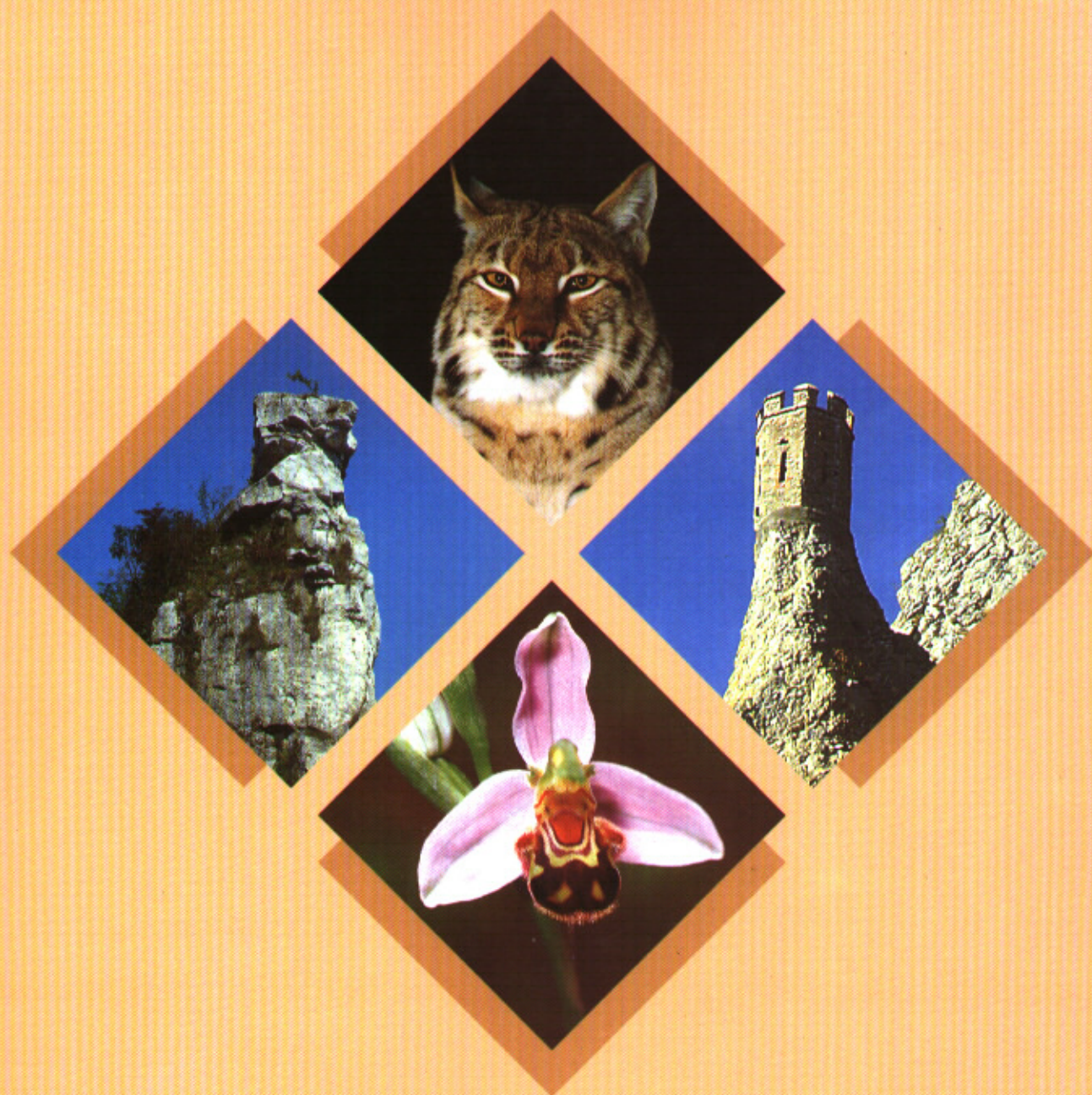

**MINISTERSTVO ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1998**

*Ministerstvo životného prostredia
Slovenskej republiky*

**SPRÁVA O STAVE
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY
V ROKU 1998**

*Slovenská agentúra
životného prostredia*

Predslov

Žiadny človek si nevie predstaviť svoj život bez životného prostredia, aj keď jeho prítomnosť si často neuvedomuje. Pritom sa stačí pozrieť okolo seba. Je tu okolo nás. Na pracoviskách, na uliciach, v našich príbytkoch, v nemocniciach, na poliach i v záhradách. Životné prostredie podmieňuje našu existenciu a zdravie každého z nás, ovplyvňuje naše konanie, poskytuje zdroje výživy i surovín. Skrýva sa vo vzduchu, ktorý dýchame, vo vode, ktorú pijeme, v zemi, po ktorej chodíme, v predmetoch, ktoré používame, v potravinách, ktoré konzumujeme. Životné prostredie teda nemožno považovať za vec rezortu Ministerstva životného prostredia. Ide o vec verejnú, týkajúcu sa každého jednotlivca, nás všetkých. Mali by sme ho poznať ako najlepšieho priateľa, vedieť o ňom čo najviac. Je to objektívna požiadavka - naše najsvätejšie právo, zahrnuté aj v Ústave Slovenskej republiky. Z neho vychádzal aj **zákon č. 171/1998 Z.z. o prístupe k informáciám o životnom prostredí**, ktorý s účinnosťou od 1. septembra 1998 ustanovil spôsob a podmienky na sprístupňovanie včasných a úplných informácií o stave životného prostredia a o príčinách a následkoch tohto stavu, ktoré majú k dispozícii príslušné orgány štátnej správy, obce a iné právnické a fyzické osoby.

Meranie environmentálnych faktorov a monitorovanie životného prostredia tvorí prvý predpoklad jeho naplnenia. Bez toho by nemohli existovať objektívne koncepcie na zlepšenie životného prostredia, argumentami podložené rozhodnutia a konkrétne aktivity. Bez takéhoto poznania by Ministerstvo životného prostredia SR nemohlo, podľa citovaného zákona, zostaviť a v stanovenom termíne do 15. decembra 1999 vydať ani túto **Správu o stave životného prostredia v Slovenskej republike v roku 1998**. Práve spracovanie údajov z monitoringu je dôvodom ročného odstupu. Ide o stovky až tisíce meraní a zapojenie ľudí z rôznych rezortov, aby takáto správa mohla uzrieť svetlo sveta. Obdobné správy vydávajú aj členské a asociované štáty Európskej únie, samotná Európska únia a iné relevantné medzinárodné organizácie, napríklad Organizácia pre ekonomickú spoluprácu a rozvoj (OECD). Často s ešte väčším časovým odstupom, čo je pochopiteľné. Verejnosti sa sprístupňujú na všetkých orgánoch štátnej správy pre životné prostredie, ale aj v environmentálnych organizáciách, knižniciach, na vysokých školách i vybraných stredných školách, v niektorých múzeách a osvetových zariadeniach. Stávajú sa pomôckou pre prácu redaktorov, pedagógov, výskumníkov, štátnych zamestnancov, zamestnancov samosprávnych orgánov, environmentálneho manažmentu podnikov. Slúžia pre činnosť mimovládnych organizácií nielen environmentálneho zamerania. Vysvetľujú, analyzujú, uvádzajú pozitíva i negatíva, fakty bez prikrášlenia, alebo zhanobenia. Takto si predstavujeme aj predkladanú správu, ktorá nadväzuje na predchádzajúce správy

vydávané Ministerstvom životného prostredia SR od prelomu rokov 1992-1993. Ak si ich už dnes zoradíme vedľa seba, môžeme začať hodnotiť vývoj environmentálnej situácie na Slovensku: stavu životného prostredia i starostlivosti oň, ako uvedomelej činnosti človeka - dnes už samostatného odvetvia, ktoré vytvára predpoklady pre uplatňovanie princípov trvalo udržateľného rozvoja a zlepšenie podmienok života. Tie sú aj základným cieľom **Programového vyhlásenia vlády Slovenskej republiky** z roku 1998. Pritom starostlivosť o životné prostredie sa musí stať integrálnou súčasťou každej sféry spoločenského života. Kvalita tohto prostredia znamená kvalitu života každého občana. Zvýšenie tejto kvality si vyžiada ekologizáciu spoločenského rozvoja, vedomia všetkých vrstiev spoločnosti, právnych a ekonomických nástrojov, plánovacích procesov, ale najmä priemyselných a ostatných hospodárskych odvetví, ako aj miestneho hospodárstva. Tento proces si vyžaduje zabezpečiť vypracovanie a realizáciu programu „*Ekologická akadémia*“, dobudovanie informačného systému životného prostredia, dotvorenie sústavy environmentálneho práva v súlade s právom Európskej únie, posilnenie obratovej časti Štátneho fondu životného prostredia, zavedenie environmentálnych daní, zvýšenie objemu disponibilných zdrojov na financovanie environmentálnych aktivít, so zameraním najmä na odstránenie environmentálnej zadĺženosti, likvidáciu starých záťaží a príčin poškodzovania životného prostredia, na posilnenie ekologickej stability území.

Prioritou ostáva eliminovanie znečisťovania ovzdušia a vôd, zabezpečenie ochrany biologickej a krajinnej diverzity, riešenie problémov odpadového hospodárstva a environmentálnych rizík vyvolaných niektorými chemickými, fyzikálnymi a biologickými faktormi. Okrem znižovania vplyvu nebezpečných látok pôjde najmä o jadrovú bezpečnosť, ochranu proti hluku a biologickú bezpečnosť, v súvislosti s geneticky modifikovanými organizmami. Vo väčšej miere sa začne uplatňovať environmentálny audit, environmentálne hodnotenie a označovanie výrobkov, posudzovanie vplyvov na životné prostredie. **Základným nástrojom environmentálnej politiky** pre optimalizáciu priestorových štruktúr sa stáva **územné plánovanie**, pre environmentálnu bezpečnosť a vhodnosť stavieb **stavebný poriadok**.

Slovenská republika pristúpila k väčšine dohovorov v **systéme medzinárodného environmentálneho práva** a chce si plniť svoje záväzky, ktoré jej z nich vyplývajú. Z postu predsedu **Riadiacej rady Environmentálneho programu OSN (UNEP)**, predsedu **4. konferencie zmluvných strán Dohovoru o biologickej diverzite (CBD)** a člena **Komisie OSN pre trvalo udržateľný rozvoj (CSD)** sa budem zaslúžiť za ich širšie uplatnenie vo svete, za vytváranie komplexných ekonomických, sociálnych, etických a inštitucionálnych podmienok pre odvrátenie environmentálnych hrozieb, za zastavenie degradácie životného prostredia a zachovanie podmienok a foriem života na Zemi.

Verím, že Správa o stave životného prostredia Slovenskej republiky v roku 1998 napomôže lepšie pochopiť tieto snaženia a bude vhodnou pomôckou pre každého, kto chce **prispieť k zlepšeniu environmentálnej situácie** v srdci strednej Európy a v širšom kontexte i na celej Modrej planéte.

Prof. RNDr. László Miklós, DrSc.
minister životného prostredia
Slovenskej republiky